

Správa súborov

Zariadenia na uchovávanie súborov

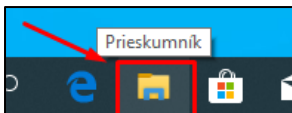
Priečinky a súbory sú uložené na niekoľkých typoch médií. Medzi najviac používané médiá patria: Pevný (Hard) disk, sieťový disk, DVD, CD, USB kľúč, disketa,

Ukladanie priečinkov a súborov sa obvykle robí do „stromovej“ štruktúry (začína sa koreňom a sústava priečinkov a pod priečinkov sa postupne rozvetvuje).

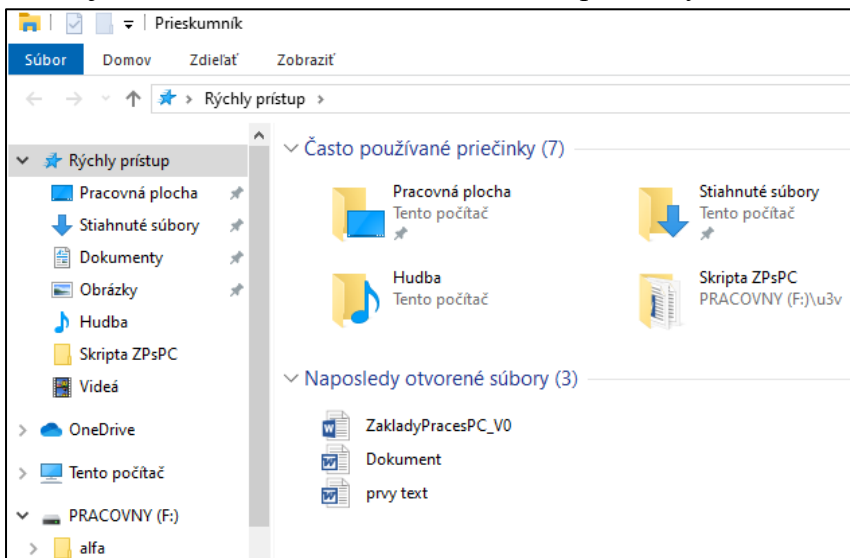
Priečinky a súbory

Operačný systém **Windows** má všetky súbory uložené v stromovej štruktúre priečinkov. Stromovú štruktúru priečinkov si môžete zobraziť pomocou **Prieskumníka**:

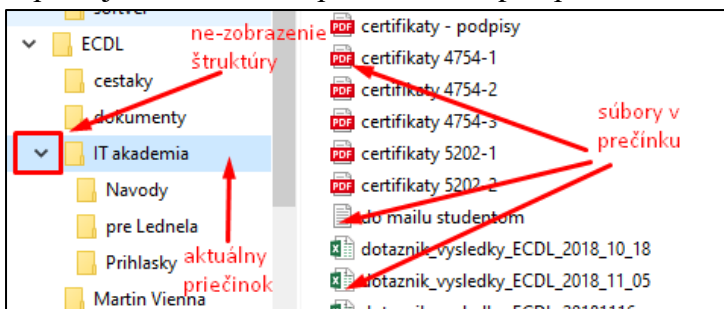
1. Na **Paneli úloh** nájdite ikonu **Prieskumník** a umiestnite na ňu kurzor myši.

2. Kliknutím na ľavé tlačidlo myši sa otvorí okno **Prieskumník**.
3. V ľavej časti okna **Prieskumník** sa zobrazia priečinky.

4. Klikaním na šípky pri priečinkoch a pod priečinkoch sa postupne v ľavej časti okna zobrazuje ich stromová štruktúra.
5. V pravej časti okna sa v priečinkoch a pod priečinkoch môžu nachádzať súbory.

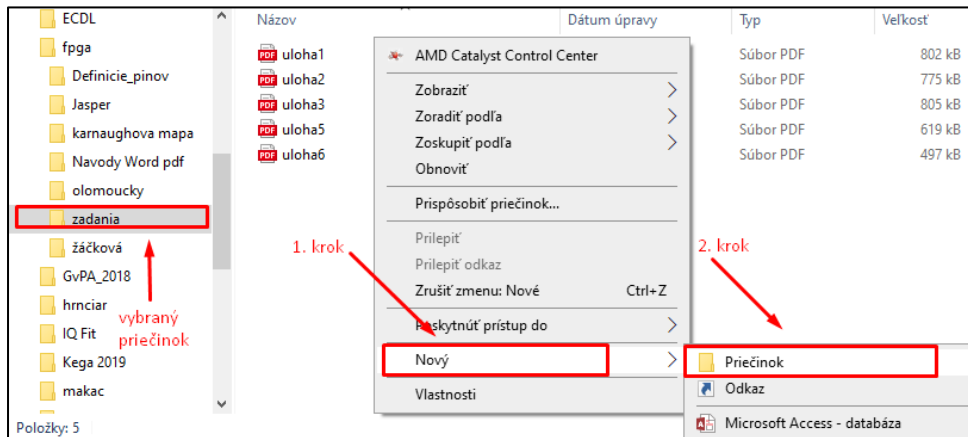
Vytvorenie priečinkov a pod priečinkov

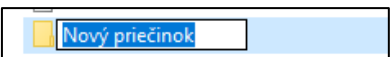
Nový priečink môžete vytvoriť viacerými postupmi.

Vytvorenie priečinka z kontextovej ponuky myši

Z kontextovej ponuky myši si môžete nasledujúcim postupom vytvoriť nový priečink.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Vyberte si zariadenie a priečink (pod priečink), v ktorom chcete vytvoriť nový priečink.
3. V pravej časti okna **Počítač** kliknite pravým tlačidlom myši na miesto, kde nie je žiadny priečink alebo súbor.
4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Nový** a ďalej **Priečink**.

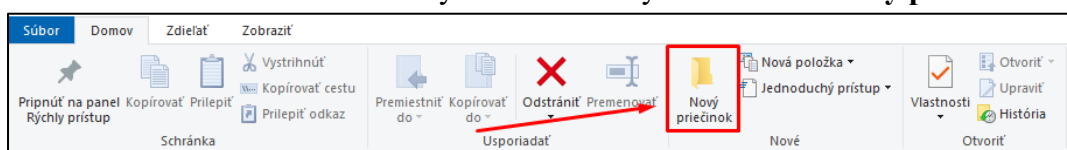

5. Vytvorí sa nový priečink s názvom **Nový priečink** .
6. Premenujte priečink podľa vašej požiadavky.
7. Akciu dokončíte klávesom **Enter**.
8. Rovnakým postupom môžete vytvoriť aj ďalšie priečinky či pod priečinky.

Vytvorenie priečinka tlačidlom Nový priečink

Nový priečink si môžete vytvoriť aj pomocou tlačidla **Nový priečink**.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Vyberte si zariadenie a priečink (pod priečink), v ktorom chcete vytvoriť nový priečink.
3. V okne **Prieskumník** kliknite ľavým tlačidlom myši na tlačidlo **Nový priečink**.

4. Vytvorí sa nový priečink s názvom **Nový priečink**.

5. Premenujte priečinok podľa vašej požiadavky.
6. Akciu dokončíte klávesom **Enter**.
7. Rovnakým postupom môžete vytvoriť aj ďalšie priečinky či pod priečinky.

Typy súborov

Súbory uložené na pamäťových médiách sa odlišujú podľa toho, akým programom (aplikáciou) boli vytvorené. Pre lepšiu orientáciu majú súbory pre každý program inú ikonu a inú príponu (tá sa obvykle nezobrazuje). Ikona súboru sa obvykle podobá na ikonu programu, ktorým bol súbor vytvorený. V počítači potom môžete nájsť nasledujúce súbory:

- textový dokument (pre programy **Poznámkový blok, WordPad, MS Word**)
- zošit s tabuľkami
- databázový súbor
- prezentácia
- obrázok (bmp, jpg, gif)
- zvuk (wav, mp3)
- video (avi, mpeg)
- skomprimovaný súbor (rar, zip)
- ...

Vlastnosti súborov

Súbory uložené na pamäťových médiách majú určité priradené vlastnosti (atribúty).
Vlastnosti súboru na karte **Všeobecné** sú:

- Typ súboru
- Program na jeho otvorenie
- Umiestnenie
- Veľkosť
- Dátumy vytvorenia, úpravy a otvorenia
- Atribúty – **Iba na čítanie, Skrytý** alebo **Archívny**

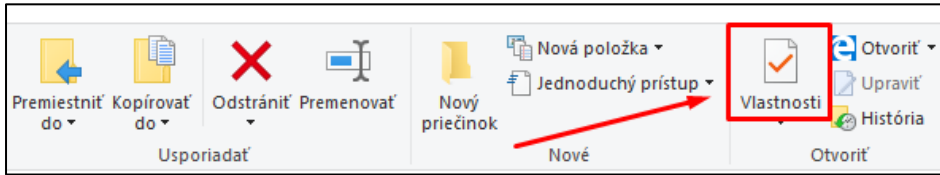
Na karte **Podrobnosti** sa môžete dozvedieť ďalšie vlastnosti súboru.

Zmena vlastností súboru

Vlastnosti (atribúty) súboru si môžete zmeniť podľa tohto postupu:

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Vyberte si zariadenie na ktorom je súbor, ktorý vás zaujíma.
3. Kliknite myšou na súbor, ktorý vás zaujíma.

4. V **Prieskumníkovi** na karte **Domov** kliknite tlačidlo **Vlastnosti**.

5. Otvorí sa okno, v ktorom sú v dolnej časti atribúty súboru.
6. Kliknutím na jednotlivé atribúty ich môžete nastaviť alebo zrušiť.

Zobrazenie a usporiadanie súborov

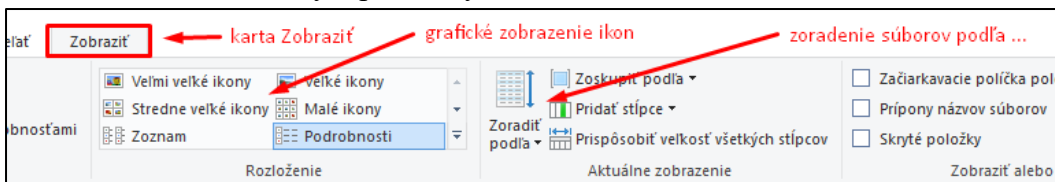
Súbory v priečinku si môžete usporiadať (zoradiť) podľa rôznych kritérií. Pritom je vhodné použiť zobrazenie podrobných vlastností súborov.

Usporiadanie súborov

Súbory si môžete usporiadať v okne **Prieskumník** pomocou nástrojov na karte **Zobraziť**.

1. Otvorte si okno **Prieskumník**.
2. Vyberte si zariadenie a priečinok, ktorý vás zaujíma.
3. Na karte **Zobraziť** v zoskupení nástrojov **Aktuálne zobrazenie** si vyberte ako chcete zobraziť a zoradiť súbory a priečinky.

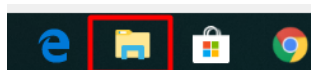
4. V zobrazení **Podrobnosti** môžete zoradiť súbory podľa: **Názov, Dátum úpravy, Typ, Veľkosť, ...**
5. Klikaním na nadpisy stĺpcov sa súbory zoradia podľa jednotlivých kritérií.

Premenovanie priečinka alebo súboru

Priečinky a súbory uložené na pamäťovom médiu si môžete premenovať podľa vašich potrieb. Pri premenovaní súboru buďte opatrní a nepremenujte si aj príponu súboru. V prípade prepísania prípony súboru sa môže stať, že operačný systém Windows nebude vedieť otvoriť súbor.

Premenovanie priečinka z kontextovej ponuky myši

Priečinok si môžete premenovať pomocou kontextovej ponuky myši.

1. Otvorte si okno **Prieskumník**.
2. Vyberte si zariadenie a priečinok (pod priečinok), ktorý chcete premenovať.
3. Kliknite naň pravým tlačidlom na myši.

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Premenovať**

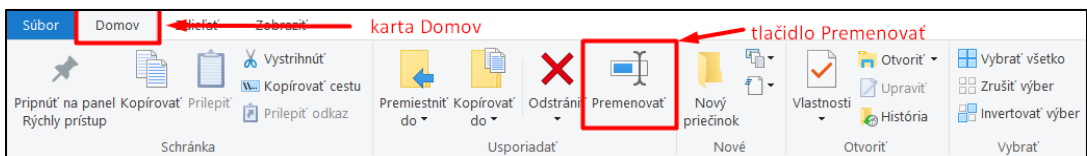

5. Názov priečinka sa orámuje a do tohto rámika môžete zadať nový názov.
6. Akciu dokončíte klávesom **Enter**.

Premenovanie priečinka pomocou tlačidla Premenovať

Priečinkov si môžete premenovať aj pomocou tlačidla **Premenovať**.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a označte (kliknutím) priečinkov, ktorý chcete premenovať.
3. V okne **Prieskumník** na karte **Domov** kliknite ľavým tlačidlom myši na tlačidlo **Premenovať**

4. Názov priečinka sa orámuje, jeho názov sa podfarbí a do tohto rámika môžete zadať nový názov .
5. Nový názov potvrdíte klávesom **Enter**.

Zobrazenie a význam prípony súboru

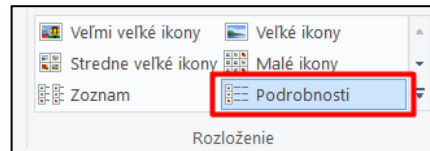
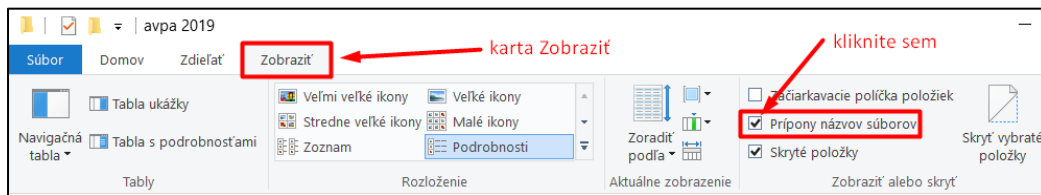
Prípona súboru sa viaže na program, ktorým bol súbor vytvorený alebo na program, ktorým sa súbor dá spustiť. Ak príponu zmeníte, **OS Windows** nebude vedieť, ktorý program má použiť na spustenie súboru. Prípony sú obvykle skryté. Ak ich chcete zmeniť, musíte si ich najskôr zobraziť.

Zobrazenie a zmena prípony

Zobrazenie a zmenu prípony súboru môžete robiť v okne **Prieskumník**.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .

2. V okne **Prieskumník** na karte **Zobraziť** kliknite ľavým tlačidlom myši do štvorčeka vedľa textu **Prípomy názvov súborov**

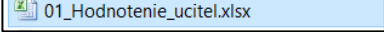
3. Teraz majú súbory v zobrazení **Podrobnosti** okrem názvu aj príponu, ktorú môžete prepisovať tak ako názov súboru.

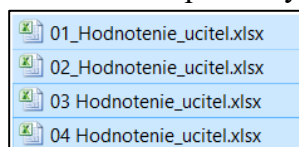
Označovanie priečinkov a súborov

Označenie jedného priečinka alebo súboru sa robí kliknutím na ľavé tlačidlo myši, pokiaľ sa kurzor nachádza na ikone alebo na mene súboru. Pri označovaní priečinkov a súborov sa používajú tie isté postupy. Označenie niekoľkých priečinkov a súborov sa vykonáva odlišne podľa toho, či ide o súvislú alebo nesúvislú skupinu súborov.

Označenie súvislej skupiny súborov

Súvislou skupinou súborov označujeme súbory, ktoré sú zobrazené vedľa seba, prípadne nad sebou (podľa typu zobrazenia).

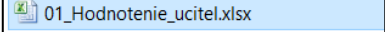
1. Kliknutím myši označte prvý súbor .
2. Podržte kláves **Shift** a myšou kliknite na posledný označovaný súbor. Všetky súbory v

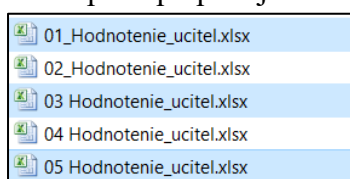

tomto rozmedzí sa označia

3. Pri označovaní súborov nezáleží na poradí. Môžete napríklad označiť posledný a až potom prvý súbor vo zvolenom rade.

Označenie nesúvislej skupiny súborov

1. Myšou kliknite na ktorýkoľvek označovaný súbor .
2. Podržte kláves **Ctrl** a myšou kliknite na ďalší označovaný súbor.
3. Tento postup opakujte toľkokrát, až označíte všetky súbory, ktoré sa farebne odlišia

4. Pokiaľ chcete nejaký súbor z označenia vyradiť, znovu naň kliknite myšou s podržaným klávesom **Ctrl**. Označenie súboru sa zruší.

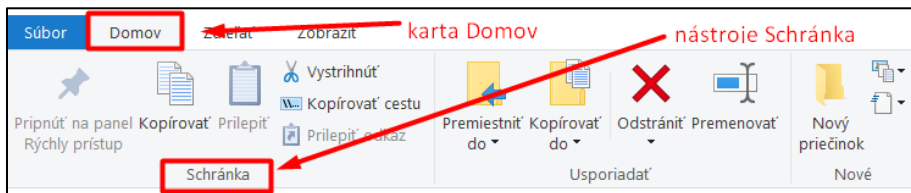
Tvorba záložných dát

Tvorba záložných kópií dát na vymeniteľné pamäťové zariadenie je dôležitou súčasťou práce na počítači. Počítač, tak ako každé iné zariadenie, sa môže pokaziť (obvykle sa to stáva v najnevhodnejšej chvíli). V dôsledku mechanického poškodenia alebo napadnutia počítačovým vírusom sa môžu poškodiť údaje na pevnom disku. Pokiaľ si pravidelne nerobíte zálohu dôležitých dát, môžete pri takejto poruche prísť o dlhodobú prácu. Preto sa odporúča pravidelné ukladanie záložných kópií na vymeniteľné pamäťové zariadenia alebo médiá (diskety, USB kľúče, CD-ROM, DVD-ROM, pamäťové karty, ...).

Záložné dáta si môžete vytvoriť kopírovaním súborov na prepisovacie médiá (diskety, USB kľúče, CD RW, DVD RW) a „napaľovaním“ na CD a DVD pre trvalé uchovanie údajov.

Kopírovanie a premiestňovanie súborov

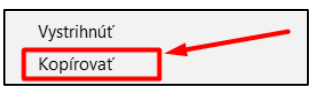
Kopírovanie a premiestňovanie môžete vykonávať so súbormi aj priečinkami. Kopírovanie a premiestňovanie sa dá vykonávať medzi dvoma rôznymi priečinkami alebo dvoma rôznymi jednotkami (napr. z disku na disketu) niekoľkými postupmi. Kopírovanie môžete vykonať aj v rámci jedného priečinka. Kopírovanie a premiestňovanie môžete robiť pomocou zoskupenia nástrojov **Schránka** na karte **Domov**

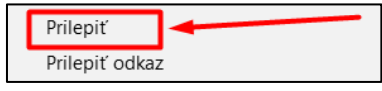

Kopírovanie pomocou schránky

Súbory a priečinky môžete kopírovať aj pomocou schránky (clipboard) **OS Windows**.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a označte priečinok alebo súbor, ktorý chcete kopírovať.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Kopírovať** .
5. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a priečinok, do ktorého chcete kopírovať vybraný priečinok alebo súbor.
6. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

7. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Prilepiť** .

Kopírovanie viacerých súborov

Pomocou schránky môžete kopírovať aj viacero súborov a priečinkov.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Nájdite a označte priečinky a súbory, ktoré chcete kopírovať.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Kopírovať** .
5. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a priečinok, do ktorého chcete kopírovať vybrané priečinky a súbory.
6. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

7. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Prilepiť** .

Premiestnenie priečinka pomocou schránky

Pomocou schránky **OS Windows** môžete súbory a priečinky aj premiestňovať.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a označte priečinok alebo súbor, ktorý chcete premiestniť.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Vystrihnúť** .
5. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a priečinok, do ktorého chcete premiestniť vybraný priečinok alebo súbor.
6. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

7. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Prilepiť** .

Premiestnenie viacerých súborov

Pomocou schránky **OS Windows** môžete premiestňovať naraz aj viacero súborov a priečinkov.

1. Otvorte si okno **Prieskumník** .
2. Nájdite a označte súbory, ktoré chcete premiestniť.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Vystrihnúť** .

5. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a priečinok, do ktorého chcete premiestniť vybrané priečinky a súbory.
6. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

7. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Prilepiť**

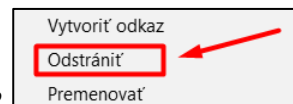
Vymazanie priečinkov a súborov

Vymazanie (odstránenie) priečinkov a súborov môžete urobiť viacerými postupmi. Vymazaný súbor sa pritom neodstráni úplne, ale sa presunie do koša. Súbory z koša môžete obnoviť alebo definitívne odstrániť.

Vymazanie priečinka

Na vymazanie priečinka alebo súboru môžete použiť tento postup.

1. Otvorte si okno **Prieskumník**
2. Vyberte si zariadenie (dvojklikom) a priečinok, ktorý chcete vymazať.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

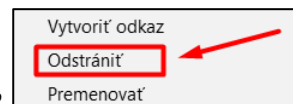

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Odstrániť**
5. Otvorí sa dialógové okno, ktoré vyžaduje potvrdenie rozhodnutia o odstránení priečinka.
6. Po stlačení tlačidla **Áno** sa priečinok premiestni do koša.

Vymazanie viacerých súborov

Vymazať môžete naraz aj viacero súborov alebo priečinkov.

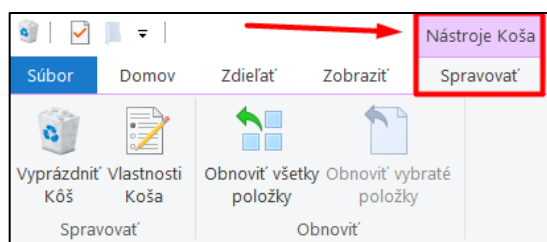
1. Otvorte si okno **Prieskumník**
2. Nájdite a označte súbory, ktoré chcete vymazať.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.

4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Odstrániť**
5. Otvorí sa dialógové okno, ktoré vyžaduje potvrdenie rozhodnutia o odstránení súborov.
6. Po stlačení tlačidla **Áno** sa súbory premiestnia do koša.

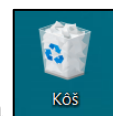
Obnovenie priečinkov a súborov z koša

Priečinky a súbory, ktoré ste vymazali sa obvykle umiestňujú do koša, ktorý sa nachádza na pracovnej ploche. Všetky priečinky a súbory umiestnené v koši môžete vrátiť na pôvodné miesto na disku (obnoviť). S priečinkami a súbormi v koši môžete pracovať pomocou **Nástrojov koša** a jeho karty **Spravovať**.

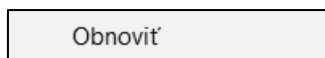

Obnovenie priečinka z koša

Priečinok, ktorý sa nachádza v koši si môžete obnoviť takto:

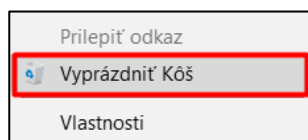
1. Na pracovnej ploche premiestnite kurzor myši na ikonu koša
2. Dvojklikom otvorte okno koša.
3. Stlačte pravé tlačidlo na myši.
4. Z kontextovej ponuky vyberte položku **Obnoviť**
5. Označený priečinok sa vráti na pôvodné miesto na disku.

Vyprázdnenie koša

Pokiaľ chcete priečinky a súbory, ktoré sú v koši definitívne odstrániť, môžete na to použiť funkciu **Vyprázdnenie koša**.

1. Na pracovnej ploche premiestnite kurzor myši na ikonu koša.
2. Dvojklikom otvorte okno koša.

3. V okne **Kôš** stlačte tlačidlo **Vyprázdniť kôš**
4. Otvorí sa dialógové okno, ktoré vyžaduje potvrdenie rozhodnutia o odstránení položiek.
5. Po stlačení tlačidla **Áno** sa súbory definitívne odstránia.

Nástroje pre vyhľadávanie súborov

OS Windows umožňuje vyhľadávať priečinky a súbory na zvolenom zariadení.

Vyhľadanie súboru na disku

Súbory, ktoré máte uložené na pevnom disku si môžete nájsť podľa nasledujúceho postupu.

1. Otvorte si okno **Prieskumník**.
2. Vyberte a označte zariadenie (disk) a priečinok, v ktorom chcete hľadať súbor.
3. V pravom hornom rohu okna **Prieskumník** napíšte do poľa **Prehľadávať** text, ktorý sa vyskytuje v názve hľadaného súboru

4. **OS Windows** prezrie určené zariadenie a vypíše všetky súbory, ktoré majú v názve uvedený text.

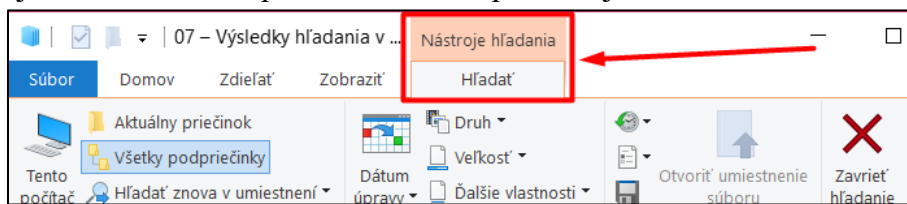
Vyhľadávanie podľa kritérií

Pri zadávaní mena pre hľadaný súbor či priečinok môžete uviesť presný názov, alebo použiť v názve symbol hviezdičky, čo znamená „čokoľvek“. Pri súboroch môžete uviesť aj príponu.

Príklady názvov pre hľadanie:

- **Text.doc** Hľadá sa súbor s uvedeným názvom
- **Text.*** Hľadajú sa všetky súbory s názvom **Text** a ľubovoľnou príponou
- **Faktur*.*** Hľadajú sa všetky súbory (s ľubovoľnou príponou) začínajúce textom **Faktur**
- **t*.doc** Hľadajú sa všetky súbory s príponou **doc** začínajúce písmenom **t**.

Pod výsledkami vyhľadávania môžete pomocou **Nástrojov hľadania** na karte **Hľadať** použiť aj ďalšie kritériá, napr.: obsah, dátum poslednej modifikácie, veľkosť súboru alebo priečinka

Zoznam naposledy používaných súborov

OS Windows umožňuje zobrazit' zoznam naposledy použitých súborov a tým uľahčuje pokračovanie v začatej práci.

Zobrazenie zoznamu najpoužívanejších programov

Naposledy používané programy si môžete zobrazit' z **Panely úloh**.

1. Stlačte tlačidlo **Spustiť** na **Paneli úloh**.
2. V hornej ponuky sa zobrazia najpoužívanejšie programy (aplikácie).

